

Professor dr. K.H. Voous

Gerard Ouweneel

Ruud Vlek's miltje van 1 februari 2002 's ochtends vroeg was een voltrefter op het netvlies. Karel Voous overleden. Emoties en daarna verwerking. Het hoofd bieden aan gevoelens door deze te delen met Els, het samenzijn aan de ontbijt tafel, herinneringen, wat later ook aan andere vrienden die heengingen. Daarna de telefoontjes. In november, ruim twee maanden eerder waren wij nog in Huizen. Als altijd het fijne welkom met de gulle lach, de handdruk en hartelijke woorden. Een paar dagen later tijdens de teraardebestelling zou Ditty Rebel die ontvangsten raak verwoorden. Op die middag van 24 november de gesprekken. Karel had zijn manuscript over de Luipaard bijna gereed. Ik had drie reizen voor de boeg. 'Je laat mij toch weten wat je ziet, hè?' En, 'Denk je aan Ardeainsignis in Birma?' Welnu, op de eerste februari, lag boven de brief met verslag van de belevissen gereed, inclusief Ardeainsignis. Te laat. Karel Voous was dood.

De eerste ontmoeting was in Falsterbo, in september 1965. Professor Voous was daar met studenten. Ik in gezelschap van een clubje Zweden. De studenten hadden vooral

belangstelling voor elkaar, dat tot gerucht leidde dat de toegestane geluidsnormen op de Zweedse zuidpunt overschreed. Hierdoor liep geluidsregistratie van eventueel passerende Ortolanen en Roodkeelpiepers gevaar. Nog minzaam maar beslist verzochten de Zweden mij te bewerkstelligen dat het door mijn landgenoten geproduceerde geluidsniveau in decibellen afnam. Ik toog naar professor Voous, een naam die ik tot dusver slechts durfde fluisteren. Dezelfde lach en hartelijkheid die Ditty Rebel bijna vier decennia later zou memoreren. Een algehele verbroedering volgde, met later in de week vertoning van vogelfilms, waarbij de Nederlanders dankzij de veerboden naar Zweden, in staat waren een uitbundige accijnsvrije 'volledige vergunning' in te brengen, die van Zweedse kant grote bijval kreeg.

Na een vluchtig contact op Schiermonnikoog en tijdens het Vijftiende Ornithologische Congres in Den Haag, ging op 27 maart 1971 omstreeks het middaguur de telefoon. De stentorstem van Henk van der Lee, jeugdvriend van Voous: 'Zeg Gerard, professor Voous is hier te logeren. Wij zouden vanmiddag naar Goeree-Overflakkee gaan. Maar nu heb ik onverwacht een medische spoedkwesitie. Kan jij mee?' Ik was net thuis, nog helemaal in de ban van een vooralsnog kwesitieuze arend die Leen en mij die ochtend op de Korendijksche Slikken hettische momenten had bezorgd. Maar samen met professor Voous het veld in ... altijd! Een uurtje later vervoegde ik mij bij Henk's praktijkwoning in Numansdorp en even later ging het met professor Voous richting Goeree. Zelden zal ik zo omzichtig hebben gereden.

Later volgden meer excursies. Voous bleek buiten intens van vogels te genieten. Ook een kundig waarnemer. Toen bij de Scheelhoek op afstand een problematisch steltloperkje voorbijflitste was hij de eerste met

Tekening: Erik van Ommen.

PROF. DR. K.H. VOOUS
V.D. DUYN VAN MAASDAMLAAN 28
HUIZEN N.H.

1272 EM HUIZEN, 7 augustus 1995

Beste Gerard

Altijd hartelijk welkom!

Heb een hele boel schriftelijke en telefonische reacties gekregen op mijn boek. Allemaal erg positief, behalve e n schrijver, die niet tevreden was over de keus van zijn foto.

Grote Sterns: grote verrassing dat deze de vliegerde mieren gingen vangen. Ik denk dat zij gewoon de kokoneeuwen zijn gaan raden. Het begin van een nieuwe cultuur?

Ondanks raden heb ik niets gevonden in de literatuur die met deze waarneming te vergelijken is. Wat de mieren in het dieet van de Grote Sterns betreft, vond ik alleen iets bij Glutz von Blottern, Dt. 8/II, 1982, p. 908:

"und vier Insekten (Keupferd Tattigoria caudata, Getruidelaubbl fer Arthropia austriaca [Schwetschenko, Prati Nauk. dosl. zool.-biol. inst. Charkow. uniw. 4, 1937])." [en is hier ergens een naamje vergeten].

Je waarneming is dus stellig een korte publicatie waard. Ook bij de Amerikaanse Grote Sterns vond ik niets dat op insectenvangen leek.

Tot spoedig zie ns dus
en hartelijke groeten
van huis tot huis,

Je
Kareel

'een franjepootje dunkt me'. Het was een Grauwe Franjepoot. Veel te bespreken was er toen vanaf 1976 Voous, samen met Henk Slijper, aanving met de acht jaar lopende serie 'Roofvogels en uilen van Europa', gevolgd door 'Moerasvogels van Europa'. Daarna, het was inmiddels 1992, zou een serie 'gorzen en vinken' van start gaan, weer met Henk Slijper. Een nieuwe redactie blies die reeks af, zodat de lezers van 'Vogels' deze serie werd onthouden. Om tot die series te komen was het contact met Karel en Henk niet altijd eenvoudig, wél boeiend en inzicht verruimend. Karel stond erop dat in zijn teksten vogelnamen een hoofdletter kregen. Om tot een rustig tekstbeeld te komen, viel binnen de redactie een moeizaam besluit met kleine letter te gaan werken. Minzaam maar onverzettelijk bleef Karel bij hoofdletters, of anders... Waardoor de in feite vreemde poldermodelsituatie ontstond dat alleen in de Voous-bijdragen de vogelnamen hoofdletters behielden. Medewerkers van Vogelbescherming en vele anderen, tot 'Soestdijk' aan toe, klopten nooit tevergeefs bij Voous aan voor een gesprek, een tekst, een advies of een ornithologische kwestie. Britten legden nog niet lang geleden het probleem bij hem neer van de gevonden botten van Blauwe Eksters in oude aardlagen in Zuid-Spanje, waardoor de theorie wankelde dat in historische tijden Iberische zeevaarders deze soort hadden meegenomen uit Oost-Azië. De omvang van hetgeen Karel Voous aan boeken, artikelen, boekrecensies en voorwoorden schreef, gaat het bevattingvermogen te boven. Eerst alles in dat karakteristieke handschrift, nauwgezet, zoals ook de steeds terugkerende immense hoeveelheid correspondentie handgeschreven afgehandeld werd. Drie van Voous' bekendste werken zijn de in 1960 uitgekomen 'Atlas van de Europese vogels', het uit 1988 daterende 'Owls of The Northern Hemisphere' met platen van Ad Cameron en dan het in 1995 verschenen 'In de ban van vogels'. Alleen al de correspondentie die Voous ten behoeve van deze studie over Nederlandse ornithologen te voeren had, was ontzagwekkend. Trouwens, omdat meniggeen de auteur op de hoogte hield van zijn lotgevallen na sluiting van het manuscript, ging de briefwisseling nog jaren door. 'Vogelaars zijn romantici' was zijn bondige

conclusie nadat zo'n 550 vogelaars, beroepshalve en amateurs, voor 'In de ban...' hun levens aan Voous hadden geopenbaard. Met 'Owls of The Northern Hemisphere' beschreef Voous de groep vogels die hem bijzonder fascineerde en bezighield. Men deed het echtpaar altijd plezier met een nieuw exemplaar voor hun collectie beeldjes van uilen. Het verhaal over belevenissen met Blakistons Visuilen in die fameuze nacht op een winters Hokkaido in Japan, deed Voous steeds opnieuw genoeg... de uil die bij twintig graden onder nul en een halve meter sneeuw kon overleven doordat hij zijn voedsel bemachtigde in ijsvrij blijvende bergbekken!

Bij gelegenheid van zijn emeritaat werd Karel Voous treffend door Henk Slijper geportretteerd (zie omslag van 'het Vogeljaar' 38 (3)). In ambtskleed achter zijn bureau vol met geschriften, tegen de wand op landkaart de Hoorn van Afrika, in de kast tussen de vogelboeken de bijbel, op de vensterbank twee beeldjes van uilen, een open venster dat uitzicht biedt op het Nederlandse landschap met tegen de lucht een zich voortreppende Slechtvalk.